

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ & ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΑΣ**

- **Παναγιώτης Μαιΐστρος**
Συνεργάτης ΚΕΔΚΕ
- **Δήμητρα Κουτσούρη**
Συνεργάτης ΚΕΔΚΕ
- **Γιάννης Γούπιος**
Διευθυντής Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

«ΤΟ ΝΕΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Ο.Τ.Α.»

«ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.»

«ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΙΔΙΚΗ ΑΔΕΙΑ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	2
2.	ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ – ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	2
	2.1. Κοινωφελείς Επιχειρήσεις – Σκοποί	2
	2.2. Κοινωφελείς Επιχειρήσεις – Χρηματοδότηση	3
3.	ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ Ο.Τ.Α.	3
	3.1. Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ – Γενικά.....	3
	3.1. Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ (κοινές).....	3
	3.2. Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ	3
	3.3. Δημοτικές ή Κοινοτικές Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ	4
4.	ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	4
	4.1. Αστικές Εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα	4
	4.2. Διαδημοτικές επιχειρήσεις	4
	4.3. Κατασκευαστικές επιχειρήσεις.....	4
	4.4. Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης – Κ.Ε.Κ.	4
	4.5. Επιχειρήσεις καθαριότητας	5
5.	ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	5
6.	ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	5
7.	ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ	6
8.	ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗ	6
9.	ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α	8
10.	ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΙΔΙΚΗ ΑΔΕΙΑ.....	14

1. ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Σύμφωνα με το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.), Ν. 3463/2006) οι ΟΤΑ δεν επιτρέπεται να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε καμία άλλη εταιρεία ή κοινοπραξία οιασδήποτε μορφής, πέραν αυτών που περιλαμβάνονται ρητά στις διατάξεις του Κ.Δ.Κ. Οι μορφές αυτές των επιχειρήσεων, που μπορούν να συνιστούν οι Δήμοι και οι Κοινότητες, οι οποίες είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, προσδιορίζονται πλέον αποκλειστικά και είναι οι εξής:

◆ Κοινωφελείς Δημοτικές ή Κοινοτικές Επιχειρήσεις

Οι δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις έχουν ως σκοπό τομείς της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και της αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνίας για την οικονομική ανάπτυξη των Δήμων και των Κοινοτήτων.

◆ Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ

Από τον Κ.Δ.Κ., προκύπτει ότι οι ΟΤΑ μπορούν να συμμετέχουν σε Α.Ε.

Οι ανώνυμες εταιρίες των ΟΤΑ μπορούν να λειτουργούν :

- Με τη μορφή των κοινών ανώνυμων εταιριών του ν. 2190/1920
- Με τη μορφή των αναπτυξιακών εταιριών
- Με τη μορφή των μονομετοχικών ανώνυμων εταιριών για την αξιοποίηση της περιουσίας των ΟΤΑ

◆ Εταιρείες ειδικού σκοπού

Ως εταιρίες ειδικού σκοπού θεωρούνται οι ακόλουθες:

- Δ.Ε.Υ.Α. και
  - Δημοτική ραδιοφωνία και τηλεόραση
- Οι ΟΤΑ συμμετέχουν **σε οποιαδήποτε Ανώνυμη Εταιρεία, δεν επιτρέπεται όμως να συμμετέχουν** σε ποδοσφαιρικές, τραπεζικές και ασφαλιστικές ανώνυμες εταιρείες.
- Επίσης, οι ΟΤΑ **δεν επιτρέπεται** να συνιστούν ή να συμμετέχουν σε καμία άλλη μορφή εταιρείας ή κοινοπραξίας.

2. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ – ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

2.1. Κοινωφελείς Επιχειρήσεις – Σκοποί

Οι δημοτικές ή κοινοτικές κοινωφελείς επιχειρήσεις έχουν ως σκοπό, δραστηριότητες ή υπηρεσίες, που συνδέονται με συγκεκριμένες αρμοδιότητες των Δήμων και των Κοινοτήτων, όπως :

- Κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη
- Παιδεία
- Πολιτισμός – Αθλητισμός
- Περιβάλλον
- Δημοτική συγκοινωνία
- Έρευνα – Τεχνολογία

Σύμφωνα με τον Κ.Δ.Κ. οι κοινωφελείς επιχειρήσεις **δεν μπορούν** να ασχοληθούν με:

- ◆ Καθαριότητα – απορρίμματα
- ◆ Δημιουργία – συντήρηση πρασίνου
- ◆ Κοιμητήρια
- ◆ Δραστηριότητες που έχουν εμπορικό ή βιομηχανικό χαρακτήρα.

- ◆ Κατασκευαστικές δραστηριότητες
- ◆ Κρατικές αρμοδιότητες άρθρου 75 II του νέου Κ.Δ.Κ.

2.2. Κοινωφελείς Επιχειρήσεις – Χρηματοδότηση

Η κοινωφελής επιχείρηση είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται από τον ΟΤΑ για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, μετά από σχετική απόφαση του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση αποτελεί το **διετές πρόγραμμα δράσης** και η σχετική σύμβαση.

Επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση υπηρεσιών έως 45.000 € και συνολικά έως 150.000 € κατ' έτος, με την προϋπόθεση ότι οι υπηρεσίες θα πρέπει να παρασχεθούν από τις ίδιες.

Τέλος, επιτρέπεται η συμμετοχή τους σε προγραμματικές συμβάσεις.

Απαγορεύεται η αύξηση Κεφαλαίου πριν την πάροδο τετραετίας από τη σύστασή τους.

3. ΑΝΩΝΥΜΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ Ο.Τ.Α.

3.1. Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ – Γενικά

Οι ΟΤΑ έχουν την δυνατότητα, μόνοι ή σε συνεργασία με άλλους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, να συστήσουν ανώνυμες εταιρίες στις οποίες οι φορείς της Αυτοδιοίκησης έχουν την πλειοψηφία των μετοχών.

Οι κατηγορίες ανωνύμων εταιριών, που μπορούν να συσταθούν από τους ΟΤΑ, είναι:

- α. Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ, με πλειοψηφία των φορέων της Τ.Α. (κοινές)
- β. Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ
- γ. Δημοτικές – Κοινοτικές Ανώνυμες Εταιρείες, (μονομετοχικές)

Η σύναψη συμβάσεων ανάθεσης έργων, προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών από τις ανώνυμες εταιρείες ΟΤΑ διενεργείται βάσει κανονισμού, ο οποίος καταρτίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας.

Με προεδρικό διάταγμα θα προσλαμβάνεται το προσωπικό των ανωνύμων εταιριών.

3.1. Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ (κοινές)

- Οι Ανώνυμες Εταιρείες των ΟΤΑ **δεν χρηματοδοτούνται από τον ΟΤΑ** και δεν μπορούν να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις.
- Η σύναψη των συμβάσεων ανάθεσης έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών, γίνεται βάσει εσωτερικού κανονισμού.
- Οι προσλήψεις του προσωπικού θα γίνονται με βάση το Π.Δ. που θα εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παραγρ. 6 του άρθρου 265 του Κ.Δ.Κ.
- Η εταιρία **λύεται υποχρεωτικά**, όταν για τρεις συνεχείς χρήσεις είναι ζημιογόνα ή μειώνεται το ποσοστό των κεφαλαίων κατά 50%.

3.2. Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ

Με το νέο Κ.Δ.Κ. προβλέπονται για πρώτη φορά οι Αναπτυξιακές Εταιρείες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σκοπός των Αναπτυξιακών Εταιριών είναι η επιστημονική τεχνική στήριξη των ΟΤΑ και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, για την τοπική ανάπτυξη και την υλοποίηση προγραμμάτων.

Στις εταιρείες αυτές συμμετέχουν φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (είναι επίσης δυνατή η συμμετοχή δημόσιων φορέων και κοινωνικών φορέων).

- Μπορεί να γίνει απευθείας ανάθεση υπηρεσιών έως 45.000 € και συνολικά έως 150.000 €, κατ' έτος με την προϋπόθεση οι υπηρεσίες να παρασχεθούν από τις ίδιες.
- Επίσης μπορούν να συμμετέχουν σε **προγραμματικές συμβάσεις**.

3.3. Δημοτικές ή Κοινοτικές Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ

Προβλέπεται η σύσταση από τους ΟΤΑ **μονομετοχικής Ανώνυμης Εταιρείας με αποκλειστικό σκοπό** την αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων. Εταιρείες αυτής της μορφής είναι μονομετοχικές με αποκλειστικό μέτοχο τον ΟΤΑ.

Οι εταιρείες αυτές δεν χρηματοδοτούνται από τον ΟΤΑ και δεν μπορούν να συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις.

Για τη σύναψη συμβάσεων ανάθεσης των έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών και το καθεστώς των προσλήψεων, ισχύει ότι και για τις κοινωφελείς επιχειρήσεις.

4. ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

4.1. Αστικές Εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Σε ό,τι αφορά στις Αστικές εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, επιτρέπεται η σύσταση μόνον όταν προβλέπεται από ειδικό νόμο ή από κανονιστικό πλαίσιο προγράμματος.

Οι εταιρείες αυτές δεν συμμετέχουν σε προγραμματικές συμβάσεις (πλην αντίθετης νομοθετικής ρύθμισης).

Οι υφιστάμενες Αστικές Εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα συνεχίζουν τη λειτουργία τους μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στη συστατική πράξη τους με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- Η πρόσληψη προσωπικού και οι συμβάσεις έργων και προμηθειών γίνονται όπως και στις κοινωφελείς.
- Τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας.

Οι ετήσιες εισφορές που καταβάλουν οι ΟΤΑ σε Αστικές Εταιρείες ΟΤΑ μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα δεν αποτελούν επιχορήγηση (παρ. 8 άρθρου 25 του Ν. 3613/2007)

Οποιοδήποτε ποσό καταβληθεί για αύξηση κεφαλαίου δεν συνιστά επιχορήγηση και η καταβολή τους είναι νόμιμη

Οι Αστικές Εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που συστάθηκαν πριν το Ν. 3463/2006 με σκοπό την διαχείριση προγραμμάτων στα Π.Ε.Π. και στο Ε.Π. «Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση» μπορεί να χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ α' βαθμού.

4.2. Διαδημοτικές επιχειρήσεις

Με το νέο Κ.Δ.Κ. **δεν επιτρέπεται πλέον η σύσταση** διαδημοτικών επιχειρήσεων, ενώ οι υφιστάμενες διαδημοτικές επιχειρήσεις συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται με τη συστατική τους πράξη.

4.3. Κατασκευαστικές επιχειρήσεις

Σύμφωνα με το νέο Κ.Δ.Κ. δεν επιτρέπεται η σύσταση νέων κατασκευαστικών επιχειρήσεων. Οι υφιστάμενες λειτουργούν μέχρι τη λήξη της διάρκειάς τους, μετατρέπομενες είτε σε Α.Ε. ή σε δημοτικές Α.Ε. έως 31-12-2007.

Οι επιχειρήσεις αυτές έχουν τις υποχρεώσεις των αντιστοίχων εργοληπτικών επιχειρήσεων.

Επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση έργων ή εργασιών έως 45.000 € και συνολικά έως 150.000 € κατ' έτος, με την προϋπόθεση να εκτελεσθούν από τις ίδιες.

4.4. Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης – Κ.Ε.Κ.

Τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) που συστήνονται από τους ΟΤΑ έχουν τη μορφή Κοινωφελούς Επιχείρησης ή Ανώνυμης Εταιρίας ΟΤΑ.

Επιτρέπεται η απευθείας ανάθεση υπηρεσιών στα Κ.Ε.Κ. έως 45.000 € και συνολικά έως 150.000 € κατ' έτος, με την προϋπόθεση ότι οι υπηρεσίες θα παρασχεθούν από τις ίδιες.

4.5. Επιχειρήσεις καθαριότητας

Αμιγείς επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί η καθαριότητα των κοινόχρηστων χώρων και η αποκομιδή απορριμμάτων συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι τη λήξη του χρόνου που προβλέπεται στην συστατική τους πράξη.

5. ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Δημιουργείται **Μητρώο Επιχειρήσεων ΟΤΑ**, με στοιχεία που κοινοποιούνται από τις επιχειρήσεις στην αντίστοιχη Περιφέρεια.

Με βάση τα στοιχεία του Μητρώου εκδίδεται κάθε χρόνο βεβαίωση, η οποία υποβάλλεται στην Δ.Ο.Υ., μαζί με την φορολογική δήλωση.

Η επιχείρηση **δεν μπορεί να εισπράξει οποιοδήποτε ποσό** από ΟΤΑ ή φορέα του δημόσιου τομέα χωρίς την παραπάνω βεβαίωση.

6. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Είναι απαραίτητη η προσαρμογή όλων των επιχειρήσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έως τις 31.12.2008,¹ διαφορετικά θα πρέπει να γίνει εκκαθάριση.

Οι υφιστάμενες επιχειρήσεις εμπορικού χαρακτήρα μπορούν να μετατραπούν σε Ανώνυμες Εταιρείες ΟΤΑ ή σε Δημοτικές – Κοινοτικές Α.Ε.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου είναι δυνατόν το **πλεονάζον προσωπικό** να διατεθεί είτε στον ΟΤΑ ή στα νομικά πρόσωπα αυτού.

Απαραίτητη προϋπόθεση για το προσωπικό αυτό είναι να απασχολείται στις επιχειρήσεις με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου την 31/12/2005.

Το εν λόγω προσωπικό τοποθετείται σε αντίστοιχες υπηρεσίες του Δήμου ή της Κοινότητας ή των νομικών τους προσώπων, αδιακρίτως, υπό την έννοια ότι περιλαμβάνονται τόσο τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου όσο και τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του Δήμου ή Κοινότητας.

Ειδικά το μεταφερόμενο προσωπικό σε Δήμο ή Κοινότητα ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών καταλαμβάνει κενές οργανικές θέσεις ή συνιστώμενες προσωρινές προσωποπαγείς θέσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, αντίστοιχης ή παρεμφερούς ειδικότητας. Ως προς τους όρους και το ύψος της αμοιβής της εργασίας το προσωπικό αυτό διέπεται από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας που ισχύουν κάθε φορά για το προσωπικό των ΟΤΑ και λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία τους. Η απόφαση μεταφοράς του προσωπικού εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη σύσταση της νέας επιχείρησης, η δε πράξη σύστασης προσωρινών προσωποπαγών θέσεων εκδίδεται από το αρμόδιο για το διορισμό όργανο και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Το πλεονάζον προσωπικό εφόσον δεν μεταφερθεί στο οικείο ΟΤΑ ή σε νομικά του πρόσωπα μπορεί να μεταφερθεί (**παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 3613/2007**) κατόπιν αιτήσεως του σε οποιαδήποτε Περιφέρεια, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ του δημοσίου τομέα. Το μεταφερόμενο προσωπικό ανήκει πλέον στο φορέα υποδοχής και διέπεται από τους ίδιους όρους εργασίας και αμοιβής με το λοιπό προσωπικό ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του φορέα αυτού, λαμβανομένης υπόψη της προϋπηρεσίας του στην επιχείρηση από την οποία μεταφέρεται. Για τη μεταφορά του προσωπικού απαιτείται:

---

¹ Η ΚΕΔΚΕ έχει ζητήσει παράταση της προθεσμίας αυτής.

- Απόφαση του δημοτικού/κοινοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται το πλεονάζον προσωπικό, που δεν έχει μεταφερθεί στον δήμο/κοινότητα ή στα νομικά του πρόσωπα
- Αίτηση μεταφοράς του ενδιαφερόμενου, που υποβάλλεται στο φορέα υποδοχής (Βλ αναλυτικά Εγκύκλιο 77 ΥΠΕΣ αρ. πρωτ. 71245/19-12-2007.)

7. ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ

Οφειλές των αμιγών δημοτικών κοινοτικών και διαδημοτικών επιχειρήσεων προς Ελληνικό Δημόσιο και προς ΙΚΑ – ΤΕΑΜ που έχουν χρόνο γέννησης μέχρι την 03-03-2008, απαλλάσσονται από φόρους πρόστιμα προσαυξήσεις κλπ (**άρθρο 24 Ν. 3469/3-3-2008**).

- ◆ Η εξόφληση γίνεται από τους ΟΤΑ που τις έχουν συστήσει
- ◆ Η καταβολή γίνεται εφάπαξ ή σε δόσεις σε δέκα μήνες από την δημοσίευση του ΦΕΚ
- ◆ Περιοδικές δηλώσεις ΦΠΑ, ΦΕ, αποδόσεις παρακρατούμενων φόρων κλπ μπορούν να γίνουν στην ίδια περίοδο
- ◆ Σε περίπτωση μη καταβολής το ποσό καθίσταται απαιτητό από τους ΟΤΑ
- ◆ Δυνατότητα εξόφλησης με τη λήψη δανείου από τους ΟΤΑ

8. ΔΙΑΦΟΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗ

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο: «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών», το οποίο πρόκειται να εισαχθεί σύντομα στη Βουλή προς ψήφιση, προβλέπονται και οι κατωτέρω ρυθμίσεις για τις επιχειρήσεις Ο.Τ.Α.:

- **Στο άρθρο 254 του Ν. 3463/2006 Κ.Δ.Κ., προστίθεται:**

«Σκοπός των κοινωφελών επιχειρήσεων μπορεί να είναι επίσης η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας, η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας, καθώς και η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης, για την ανάπτυξη της περιοχής τους.»

- **Επίσης, το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 254, αντικαθίσταται ως εξής:**

«Δεν επιτρέπεται η συμμετοχή κοινωφελούς επιχείρησης σε άλλες επιχειρήσεις οιασδήποτε μορφής.»

- **Στο άρθρο 269 του Ν. 3463/2006 Κ.Δ.Κ., που αφορά:** «ρυθμίσεις Συγχώνευσης – Μετατροπής – Λύσης επιχειρήσεων, Μεταφορά πλεονάζοντος προσωπικού σε Δήμο, ΝΠΔΔ αυτού κλπ...», *προβλέπεται ανάλογη εφαρμογή και στα ΑΜΕΑ που είχαν προσληφθεί μέχρι 31-12-2005 από επιχειρήσεις Ο.Τ.Α. με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου σε εκτέλεση ειδικού προγράμματος απασχόλησης του ΟΑΕΔ και εξακολουθούν να παρέχουν υπηρεσίες κατά τη δημοσίευση του παρόντος.*

- **Στο άρθρο 270 του Ν. 3463/2006 Κ.Δ.Κ., προστίθεται παράγραφος 6, κατά την οποία:**

«Για τις δημοτικές ή κοινοτικές επιχειρήσεις του Π.Δ. 410/1995 (προηγούμενος Δημοτικός Κώδικας), συμπεριλαμβανομένων και των αστικών εταιρειών των Ο.Τ.Α. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, για τις οποίες δεν προβλέπεται στη συστατική πράξη συγκεκριμένος χρόνος λειτουργίας, αυτός λήγει με την πάροδο εικοσαετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος.»

- **Με το άρθρο 265 του Ν. 3463/2006 Κ.Δ.Κ.**, προβλέπεται η έκδοση σχετικού Π.Δ/τος για την πρόσληψη προσωπικού των ανωνύμων εταιρειών των Ο.Τ.Α.

Στο ν.σ. που αναφέρεται ανωτέρω, ρυθμίζεται το θέμα αυτό, ώστε μέχρι την έκδοση του ως άνω Π.Δ/τος να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 3429/2005, που ρυθμίζουν τις προσλήψεις προσωπικού των δημοσίων επιχειρήσεων και των ΔΕΚΟ.

- **Με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 2 του Ν. 3613/2007** «...παρέχεται η δυνατότητα στο πλεονάζον προσωπικό των επιχειρήσεων (άρθρο 269 Κ.Δ.Κ.) να μεταφερθεί σε οποιαδήποτε Περιφέρεια ή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση της Χώρας, καθώς και σε ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ του δημόσιου τομέα....».

Με το υπό ψήφιση νομοσχέδιο, στις ανωτέρω ρυθμίσεις «υπάγεται και το προσωπικό που είχε προσληφθεί σε αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα μέχρι 31-12-2005 και απασχολείτο με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου, εφόσον οι εταιρείες αυτές λυθούν μέχρι 31-12-2008 και υπό την προϋπόθεση ότι, η πλειοψηφία του κεφαλαίου τους δια των εταιρικών εισφορών, που είχαν καταβληθεί, κατά τη σύστασή τους, ανήκει σε Δήμους ή Κοινότητες, καθώς και σε ΝΠΔΔ αυτών.»

- **Επίσης, με διατάξεις του εν λόγω νομοσχεδίου** «θεωρείται νόμιμη η κατανομή σε δήμους και κοινότητες, προσωπικού που προέρχεται από επιχειρήσεις Συνδέσμων, που λύθηκαν μέχρι 8-6-2006 και η οποία έγινε κατ' εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 3536/2007....».

- **Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 24 του Ν. 3649/2008** «Οι οφειλές προς το Ελληνικό Δημόσιο και το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, των αμιγών δημοτικών, κοινοτικών και διαδημοτικών επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων και των επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης, ακόμη και αν αυτές τελούν υπό καθεστώς εκκαθάρισης, βεβαιωμένες ή μη, που έχουν χρόνο γέννησης έως και τη δημοσίευση του παρόντος νόμου (Ν. 3649/2008 ΦΕΚ Α' 39/3-3-2008), απαλλάσσονται από πρόσθετους φόρους, πρόστιμα, προσαιτήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και κάθε μορφής επιβαρύνσεις και η εξόφλησή τους γίνεται από τους Ο.Τ.Α. που τους έχουν συστήσει.....».

Με το παρόν νομοσχέδιο «προβλέπεται όπως στη ρύθμιση αυτή να ενταχθούν και οι αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η πλειοψηφία του κεφαλαίου των οποίων δια των εταιρικών εισφορών που έχουν καταβληθεί κατά τη σύστασή τους, ανήκει σε Δήμους ή Κοινότητες και ΝΠΔΔ αυτών.....».

- **Τέλος, δεν παρέχεται η δυνατότητα στα Ιδρύματα και στα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Δήμων και Κοινοτήτων, να συνιστούν οιασδήποτε μορφής επιχείρηση ή να συμμετέχουν σ' αυτές.**

ΕΠΟΠΤΕΙΑ – ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.

Εποπτεία σύμφωνα με το Σύνταγμα

Κατά τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος «Το κράτος ασκεί στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης εποπτεία, η οποία συνιστάται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται όπως ο νόμος ορίζει».

Η εποπτεία περιορίζεται από το Σύνταγμα σε έλεγχο νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας.

Ο έλεγχος της νομιμότητας στο πλαίσιο της εποπτείας του Κράτους, εξειδικεύεται από τον νομοθέτη.

Ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας εισάγει δύο καινοτομίες:

- Απαρίθμηση των πράξεων των Ο.Τ.Α. που αποστέλλονται υποχρεωτικά προς έλεγχο στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας (άρθρο 149).
- Αυτεπάγγελτος έλεγχος και ακύρωση οποιασδήποτε άλλης πράξης συλλογικού οργάνου ή όποιας απόφασης μονομελούς οργάνου, μέσα σε ένα μήνα από τη δημοσίευση ή την έκδοση (άρθρο 150).

Εκτός από τον αυτεπάγγελο έλεγχο από το Γενικό Γραμματέα (άρθρο 150), οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλλει τη νομιμότητα των πράξεων ή των παραλείψεων των συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη δημοσίευση ή την κοινοποίηση της πράξης.

Ο Γενικός Γραμματέας αποφαινεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μήνα. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, χωρίς να εκδοθεί πράξη, θεωρείται ότι η προσφυγή έχει απορριφθεί. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εκδοθεί αιτιολογημένη απόφαση από τον Γενικό Γραμματέα.

Η επιτροπή του άρθρου 18 του Ν. 1418/1994 – άρθρο 177 του Π.Δ/τος 410/1995 (προηγούμενος κώδικας) διατηρείται με άλλη σύνθεση (άρθρο 152 Ν. 3463/2006 Δ.Κ.Κ.).

Η Ειδική Επιτροπή αποτελείται από:

- ✓ Ένα Δικαστικό λειτουργό Διοικητικών ή Πολιτικών Εφετείων
- ✓ Ένα μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και
- ✓ Έναν εκπρόσωπο της Αυτοδιοίκησης (ΤΕΔΚ πολυπληθέστερου νομού).

Επανέρχεται, δηλαδή, το δεύτερο στάδιο κρίσης που είχε καταργηθεί.

Ουσιαστικά εισάγονται δύο βαθμοί, δύο στάδια ελέγχου:

- ο υπηρεσιακός και
- ο μεικτός (Επιτροπή)

Έλεγχοι από το Ελεγκτικό Συνέδριο προληπτικός – κατασταλτικός

Κατά το άρθρο 98 του Συντάγματος, καθώς και 102 αυτού, ο έλεγχος των οικονομικών των Ο.Τ.Α. έχει ως αντικείμενο την τήρηση της σχετικής νομοθεσίας, καθώς και τη δυνατότητα επέκτασης στη χρήση διαχείρισης εκ μέρους της διοίκησης και διαχείρισης για τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των Ο.Τ.Α. και των υπηρεσιών τους.

Εδώ ακριβώς παρατηρούνται τα μεγαλύτερα προβλήματα, τα οποία οξύνθηκαν μετά την εισαγωγή του προληπτικού ελέγχου δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο μετά την 1.7.2005.

Το Σύνταγμα στο άρθρο 98, 1α, προβλέπει ότι στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συμβουλίου ανήκει «ο έλεγχος δαπανών του Κράτους, καθώς και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό», στο ίδιο άρθρο 98, 1γ, προβλέπεται ότι στην αρμοδιότητα επίσης του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκει «ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο» (προληπτικός έλεγχος δαπανών).

Με βάση το άρθρο 23 του ν. 3202/2003, που εξειδικεύει το άρθρο 98, 1α, του Συντάγματος «οι δαπάνες των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού με πληθυσμό πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους υπάγονται από 1.7.2004 στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν το Ελεγκτικό Συνέδριο». Με το άρθρο 11 του ν. 3250/2004 (ΦΕΚ 124 Α') (όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 18 του ν. 3320/2005) ορίστηκε ότι η ισχύς του άρθρου 23 του ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α'), αρχίζει την 1.7.2005.

Με το άρθρο 23 ορίζεται ότι αρμόδια όργανα για την άσκηση του ελέγχου αυτού είναι οι Υπηρεσίες των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εδρεύουν στις πρωτεύουσες των νομών ή νομαρχιών του Κράτους, που ορίζονται με απόφαση της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Η εισαγωγή του προληπτικού ελέγχου εξακολουθεί να δημιουργεί πολλά προβλήματα στους υπόχρεους Ο.Τ.Α., με τις καθυστερήσεις στις πληρωμές που έχουν συνέπειες στην αγορά, αλλά και λόγω των βαρών για τους Ο.Τ.Α. που δημιουργεί η μη θεώρηση των ενταλμάτων.

Τα προβλήματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του προληπτικού ελέγχου εντοπίζονται:

- στην ελλιπή ενημέρωση των επιτρόπων προς το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο
- στην διαφορετική αντιμετώπιση ομοειδών περιπτώσεων από τους Επιτρόπους
- στη χρονοβόρα διαδικασία λόγω της έλλειψης προσωπικού (μόλις τελευταία διορίστηκαν 70 άτομα τα οποία μάλλον δεν επαρκούν)
- στις πολυήμερες μετακινήσεις δημοτικών υπαλλήλων στις έδρες των επιτρόπων (ιδιαίτερα στα νησιά)

Για να αντιμετωπίσει η διοίκηση τα προβλήματα που προέκυψαν από την εισαγωγή του προληπτικού ελέγχου, προβλέφθηκε με το νόμο 3448/2006 (ΦΕΚ Α' 57). Επιτροπή, που αποτελείται από τους εμπλεκόμενους φορείς (ΥΠΕΣΔΔΑ, Ελεγκτικό Συνέδριο, ΚΕΔΚΕ).

Οι κατηγορίες των δαπανών που εξαιρούνται από τον προληπτικό έλεγχο είναι:

- Δαπάνες πληρωμής κάθε είδους παροχών, καθώς και τα κατ' αποκοπή έξοδα κίνησης των τακτικών υπαλλήλων, των έμμισθων δικηγόρων και των υπαλλήλων με σύμβαση αορίστου χρόνου, εκτός των πρόσθετων αμοιβών αυτών και της μισθοδοσίας του πρώτου μήνα εκείνων που διορίζονται ή μονιμοποιούνται.
- Δαπάνες απόδοσης των υπέρ τρίτων ενεργούμενων κρατήσεων (ασφαλιστικών εισφορών, φόρων κλπ.).
- Περιοδικές δαπάνες μισθωμάτων των ακινήτων και εγκαταστάσεων, εκτός αυτών που για πρώτη φορά καταβάλλονται μετά την κατάρτιση, παράταση, ανανέωση ή τροποποίηση σύμβασης.
- Δαπάνες κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, νερού και σταθερής τηλεφωνίας.

Υποχρεωτικές δαπάνες όπως:

- Έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.
- Τοκοχρεολύσια δανείων.
- Έξοδα υποχρεωτικής ασφάλισης οχημάτων.
- Δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσιδικών δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων οφειλών.
- Δαπάνες για την απομαγνητοφώνηση των πρακτικών συνεδριάσεων των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και των δημαρχιακών επιτροπών.
- Δαπάνες κατ' είδος μικρότερες των 1.000 € ετησίως.

Κατά τη διενέργεια του προληπτικού ελέγχου το Ελεγκτικό Συνέδριο εξετάζει:

- ✓ Αν η σχετική πίστωση είναι εγγεγραμμένη στον προϋπολογισμό του Δήμου.
- ✓ Αν τηρήθηκε η προβλεπόμενη νομική διαδικασία του λογιστικού των Ο.Τ.Α.
- ✓ Αν τα δικαιολογητικά της δαπάνης είναι πλήρη.

Με τον προληπτικό έλεγχο διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας. Αν η Υπηρεσία Επιτρόπου κρίνει ότι υπάρχει ζήτημα νομιμότητας ή διαδικασίας, επιστρέφει το χρηματικό έλεγχο αθεώρητο, συντάσσοντας πράξη επιστροφής με τους λόγους μη θεώρησης αυτού. Η υπηρεσία του δήμου είναι υποχρεωμένη να μη προβεί στην εκταμίευση του ποσού. Αν όμως επιμένει στη νομιμότητα κλπ. διαδικασία μπορεί να διατυπώσει τις θέσεις της με υπόμνημα και να υποβάλλει εκ νέου το ένταλμα. Σ' αυτό το σημείο υπάρχει δημοσιονομική διαφορά. Η υπόθεση παραπέμπεται προς επίλυση στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Τα τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορούν να παραπέμψουν στην Ολομέλεια, εφόσον πρόκειται για θέμα μείζονος σημασίας και σπουδαιότητας.

Κατά καιρούς υποστηριζόταν από μερίδα της αυτοδιοίκησης η άποψη κατάργησης του προληπτικού ελέγχου, εφόσον υπάρχει ήδη ο κατασταλτικός.

Πάντως κατά νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας, το Σύνταγμα επιτάσσει τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών του Κράτους, ενώ επαφίεται στον κοινό νομοθέτη η θέσπιση προληπτικού ελέγχου για τους Ο.Τ.Α. και τα άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η σκέψη να καταργηθεί ο προληπτικός έλεγχος –εφόσον τούτο δεν είναι αντι-συνταγματικό– δημιουργεί και πάλι, τώρα πια, προβλήματα και πάντως δεν συνάδει πλέον με το πνεύμα εξυγίανσης, διαφάνειας κλπ.

Σε περίπτωση κατάργησης του προληπτικού ελέγχου, ο κατασταλτικός έλεγ-

χος θα πρέπει να είναι περισσότερο αποτελεσματικός και επίκαιρος.

Σημειώνεται ότι, στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο του Υπουργείου Εσωτερικών «Αναδιοργάνωση της δημοτικής αστυνομίας και ρυθμίσεις λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών», προβλέπεται διάταξη κατά την οποία:

«Με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται μετά από αίτηση του οικείου πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α., επιτρέπεται η άσκηση προληπτικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο, επί των δαπανών των δήμων και κοινοτήτων με πληθυσμό κάτω των 5.000 κατοίκων.

Με όμοιο Προεδρικό Διάταγμα, επιτρέπεται η άσκηση προληπτικού ελέγχου επί των δαπανών:

- ✓ *δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, μετά από αίτηση του πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. στην εποπτεία του οποίου υπάγονται, καθώς και*
- ✓ *συνδέσμων δήμων και κοινοτήτων, μετά από αίτηση των διοικητικών συμβουλίων αυτών.»*

Επίσης, στο ίδιο νομοσχέδιο προβλέπεται όπως:

«Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας & Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθορίζονται κατά κατηγορία δαπάνης, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εκκαθάριση και την εντολή πληρωμής των δαπανών των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, από τις αρμόδιες υπηρεσίες αυτών.»

Κατασταλτικός έλεγχος δαπανών

Νόμος 2539/1997 – Νόμος 3463/2006

Σύμφωνα με το άρθρο 98 του Συντάγματος το Ελεγκτικό Συνέδριο, ασκεί έλεγχο επί των λογαριασμών και δημοσίων υπολόγων και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή άλλων νομικών προσώπων που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στον έλεγχό του.

Με νόμο ρυθμίζεται ο τρόπος, η διαδικασία και η μέθοδος άσκησης του ελέγχου αυτού.

Ο κατασταλτικός έλεγχος είναι έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και εκταμειωθεί.

Μέχρι την εφαρμογή του νόμου 2539/1997 (Ι. Καποδίστριας), ο έλεγχος επί των λογαριασμών των Ο.Τ.Α. ήταν καταρχήν συγκεντρωτικός, καθολικός, τακτικός και αποκλειστικώς κατασταλτικός.

Με το άρθρο 12 του ν. 2539/1997, προβλέπονταν καινοτομίες στη διαδικασία, τη μέθοδο και το αντικείμενο προς την κατεύθυνση του εκσυγχρονισμού και της εναρμόνισης του ελέγχου με τα Κράτη της Ε.Ε., και συγκεκριμένα:

- Ο έλεγχος είναι κυρίως δειγματοληπτικός τακτικός ή έκτακτος, ειδικός ή θεματικός και ενεργείται, κατά κανόνα, επιτόπου.
- Η έγκαιρη και κανονική απόδοση στους οικείους δικαιούχους των υπέρ τρίτων εισπραγγομένων μέσω της ελεγχόμενης διαχείρισης (κρατήσεις υπέρ τρίτων, ασφαλιστικές εισφορές κλπ.).
- Η είσπραξη και διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων εσόδων.
- Ο έλεγχος δεν επικεντρώνεται μόνο στα έξοδα του Ο.Τ.Α. αλλά επεκτείνεται και στα έσοδα, τη νομότυπη διαχείριση της περιουσίας του Ο.Τ.Α., κινητής και ακίνητης, τη λήψη δανείων, την παροχή εγγυήσεων και την τήρηση των όρων των συμβάσεων.

- Ο Ο.Τ.Α., πριν τη σύνταξη της οριστικής έκθεσης, έχει τη δυνατότητα να λάβει γνώση επί των πορισμάτων του ελέγχου που διενεργήθηκε.
- Ο νόμος προέβλεπε και τη σύσταση επιτροπής από αντιπροέδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που θα προγραμματίζουν και θα παρακολουθούν τον έλεγχο.

Από το έτος 2004, καθιερώνεται με το νόμο 3202/2003 (άρθρο 24) τακτικός δειγματοληπτικός και επιτόπιος έλεγχος των λογαριασμών των Ο.Τ.Α.

Καθιερώνεται η ετήσια υποχρέωση των Ο.Τ.Α. για υποβολή το Ελεγκτικό Συνέδριο αντιγράφων των απολογισμών, μαζί με τις σχετικές εκθέσεις και αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων, καθώς και κάθε στοιχείο σχετικό με τον έλεγχο.

Τα απολογιστικά στοιχεία φυλάσσονται, με ευθύνη των προϊσταμένων των αρμοδίων υπηρεσιών των Ο.Τ.Α., σε ασφαλές μέρος και δεν μπορούν να καταστραφούν πριν περάσει εξαετία, από το τέλος του οικονομικού έτους που αφορούν.

Κάθε Ο.Τ.Α. υποχρεούται να εξασφαλίζει στους επιτρόπους ή υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τη δυνατότητα απρόσκοπτης άσκησης των καθηκόντων τους. Οφείλουν να εξασφαλίζουν άμεση πρόσβαση στα υπηρεσιακά έγγραφα, στα τηρούμενα διαχειριστικά ή άλλα συναφή βιβλία και στοιχεία και να παρέχουν κάθε αναγκαία πληροφορία ή διευκρίνιση. Οι Ο.Τ.Α. ειδοποιούνται για τον επικείμενο έλεγχο με κάθε πρόσφορο τρόπο, οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν την έναρξη του ελέγχου.

Οι υπάλληλοι που διενεργούν αυτόν τον έλεγχο, έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ανακριτικών υπαλλήλων.

Ο νέος Δημοτικός Κώδικας (ν. 3463/2006), στο άρθρο 169, προβλέπει ότι οι Ο.Τ.Α. αποδίδουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο ετήσιο λογαριασμό διαχείρισης.

Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης, κατά το άρθρο 163 του Δ.Κ.Κ., ελέγχονται από ορκωτό –ελεγκτή– λογιστή, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο.

Ο απολογισμός ή και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 του ν. 3202/2003 (όπως ισχύει), υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σε ένα (1) μήνα, αφότου εκδόθηκε η πράξη του Δημοτικού Συμβουλίου και η υποβολή ανακοινώνεται στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή του ισολογισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλονται σε βάρος των υπαίτιων κυρώσεις (άρθρο 26, Π.Δ. 774/1980).

Ο έλεγχος στο Ελεγκτικό Συνέδριο περιλαμβάνει δύο στάδια:

1. Το στάδιο της επεξεργασίας των λογαριασμών ή απολογισμών που γίνεται από τους δικαστικούς υπαλλήλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου και περιλαμβάνει την εξακρίβωση της νομιμότητας και κανονικότητας των ενεργειών του υπόλογου, στη σωστή μεταφορά των διαφόρων ποσών, την επαλήθευση των αριθμητικών πράξεων.
2. Το στάδιο της κρίσης επί των λογαριασμών ή των απολογισμών, που γίνεται από κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα οποία αποφαινόμενα για την ορθότητα των λογαριασμών (καλώς έχουν), ή καταλογίζουν τον υπόλογο.

Τα ελεγκτικά όργανα, εφόσον διαπιστώσουν την ύπαρξη ελλείμματος στην ελεγχόμενη διαχείριση, υποχρεούνται να κοινοποιήσουν στον υπόλογο Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων και επαφίεται στους δικαστικούς σχηματισμούς του Ελεγκτικού Συνεδρίου η κρίση αν συντρέχει περίπτωση απαλλαγής από την ευθύνη, λόγω έλλειψης υπαιτιότητας.

Σε περίπτωση που διαχειριστικές πράξεις έχουν ελεγχθεί προληπτικά, ο κατασταλτικός έλεγχος περιορίζεται στο διαχειριστικό μέρος των πράξεων.

Σε περίπτωση που δεν έχει προηγηθεί προληπτικός έλεγχος, το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας και έλεγχο διαχειριστικής ακριβείας.

Σε περίπτωση που ο προληπτικός έλεγχος καταργηθεί, όπως έχει ζητηθεί από κάποιους Ο.Τ.Α., ο κατασταλτικός έλεγχος θα πρέπει να είναι περισσότερο αποτελεσματικός, επίκαιρος, δειγματοληπτικός.

Οικονομικοί – διαχειριστικοί – διοικητικοί έλεγχοι

Πέρα από τους ανωτέρω ελέγχους, δηλαδή του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου (αποφάσεις Δημοτικών Συμβουλίων, αποστολή κάποιων αποφάσεων στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, έλεγχος νομιμότητας από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας, επιτροπή του άρθρου 152 για έλεγχο νομιμότητας μετά από προσφυγή κατά το άρθρο 151 του ίδιου Κώδικα, προληπτικός και κατασταλτικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο), ασκούνται σωρεία ελέγχων στη διοικητική και οικονομική λειτουργία από άλλους ελεγκτικούς μηχανισμούς, που έχουν γενική ή ειδική αρμοδιότητα ελέγχου στους Ο.Τ.Α. και επομένως και κίνησης πειθαρχικής ή ποινικής διαδικασίας. Οι μηχανισμοί αυτοί είναι:

- ✓ Γενικός Επιθεωρητής Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- ✓ Συνήγορος του Πολίτη.
- ✓ Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.
- ✓ Σώμα Επιθεωρητών των Δημοσίων Έργων.
- ✓ Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος.
- ✓ Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας.
- ✓ Σώμα Επιθεωρητών Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας.
- ✓ Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Υπουργείου Μεταφορών.
- ✓ Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος.
- ✓ Σώμα Εσωτερικών Υποθέσεων ΕΛΑΣ.

Τέλος, πέραν των ανωτέρω, με το άρθρο 8 του Ν. 3697/2008 – ΦΕΚ Α' 194 «Συνίσταται Διυπουργική Επιτροπή Φορέων Γενικής Κυβέρνησης για τον προγραμματισμό της δράσης, τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την εν γένει παρακολούθηση, έλεγχο και εποπτεία της οικονομικής λειτουργίας των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης..... Ως φορείς Γενικής Κυβέρνησης για τους σκοπούς του νόμου αυτού νοούνται, μεταξύ άλλων, και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού....»

Είναι προφανές ότι σε πολλές περιπτώσεις παρατηρείται αλληλοεπικάλυψη από όλα αυτά τα ελεγκτικά σώματα (μηχανισμούς), με αποτέλεσμα να δημιουργείται αβεβαιότητα και αμφισβήτηση και δυσχερής λειτουργία στη διοίκηση των Ο.Τ.Α.

Κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί για να γνωρίζουν οι νεώτεροι, για το Ειδικό Σώμα Επιθεωρητών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που είχε καθιερωθεί με το ν. 4260/1962, ο οποίος στη συνέχεια καταργήθηκε.

Το Σώμα αυτό ανήκε ιεραρχικά στο Υπουργείο Εσωτερικών και έδρα του ορίζονταν οι τότε Νομαρχίες. Αρμοδιότητες των Επιθεωρητών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ήταν:

- Να εξετάζουν την έγκαιρη και κανονική βεβαίωση και εισπραξη των εσόδων.
- Να προελέγχουν του απολογισμούς των Δήμων και των Κοινοτήτων .....
- Να ενεργούν διοικητική εξέταση για οποιοδήποτε θέμα αφορά τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα.
- Να καταρτίζουν, με βάση τα στοιχεία που συγκεντρώνουν από τους επιθεωρητές ή άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες, πρόγραμμα δημοτικής και κοινοτικής δράσης και να παρακολουθούν τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των δράσεων αυτών.
- Να μελετούν ειδικά θέματα που τους ανατίθενται από το Νομάρχη ή το Υπουργείο Εσωτερικών.

Είχαν καθήκοντα, δικαιώματα και ευθύνες των επιθεωρητών δημοσίων υπολόγων, ιδία:

- Προέβαιναν σε ένορκη διοικητική ή μη εξέταση μαρτύρων.....
- Ζητούσαν πληροφορίες από κάθε πολιτική, στρατιωτική, δικαστική, δημοτική και κοινοτική αρχή.....
- Σε περίπτωση διαπιστώσεως ελλείμματος χρημάτων ή υλικού ή αξιών, προέβαιναν στην έκδοση καταλογιστικής αποφάσεως κατά του υπολόγου.....
- Σε περίπτωση διαπίστωσης παράλειψης βεβαίωσης εσόδων και αποστολής βεβαιωτικών τίτλων στον ταμία προς εισπραξη, εισηγούνταν την έκδοση καταλογιστικής πράξης κατά του υπευθύνου.....

ΕΞΟΔΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ – ΕΙΔΙΚΗ ΑΔΕΙΑ

- ❖ Με Π.Δ. που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας & Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΚΕ, μπορεί να καθορίζεται οικονομική αποζημίωση των Δημάρχων και Προέδρων Κοινοτήτων. Κριτήρια καθορισμού, ιδίως: τα τακτικά έσοδα και ο πληθυσμός (άρθρο 135 Δ.Κ.Κ.).
- ❖ Στους Δημάρχους όλων των Δήμων, στους Προέδρους των Κοινοτήτων άνω των 2.000 κατοίκων, στους Αντιδημάρχους και Προέδρους Δημοτικών Συμβουλίων Δήμων που είναι πρωτεύουσες Νομών ή έχουν πληθυσμό άνω των 50.000 κατοίκων, στους Προέδρους Δημοτικών Διαμερισμάτων, καθώς και στους Προέδρους Συνδέσμων, των οποίων τα μέλη έχουν άνω των 200.000 κατοίκων, που είναι δημόσιου υπάλληλοι ή υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων (άρθρο 139 του Δ.Κ.Κ.), χορηγείται ειδική άδεια για όλο το διάστημα που ασκούν τα καθήκοντά τους. Το αυτό ισχύει και για Δημάρχους που είναι αναπληρωτές μέσης εκπαίδευσης.
  - Στους Προέδρους Κοινοτήτων, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων, χορηγείται ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών (άρθρο 139 του Δ.Κ.Κ.).
  - Στους Αντιδημάρχους και Προέδρους Δημοτικών Συμβουλίων Δήμων που έχουν πληθυσμό κάτω των 50.000 κατοίκων και είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι φορέων δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί κατά την ανακήρυξη των υποψηφίων, χορηγείται ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών (άρθρο 139 του Δ.Κ.Κ.).
  - Στους Προέδρους και τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των ΤΕΔΚ, καθώς και

στους Προέδρους των Συνδέσμων, εφόσον δεν είναι Δήμαρχοι ή Πρόεδροι Κοινοτήτων ή Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων ή Πρόεδροι Δημοτικών Διαμερισμάτων ή Συνδέσμων (παρ. 1 άρθρου 139 του Δ.Κ.Κ.), χορηγείται ειδική άδεια τριάντα (30) ημερών.

► Η ανωτέρω ειδική άδεια:

- α) χορηγείται υποχρεωτικά από την υπηρεσία, ανεξάρτητα αν υποβληθεί αίτηση.
- β) χορηγείται και τμηματικά, σε εργάσιμες ημέρες και ώρες.
- γ) το χρονικό διάστημα χρήσης θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλα τα υπαλληλικά, εργασιακά και ασφαλιστικά δικαιώματα, που απορρέουν.

(άρθρο 139 του Δ.Κ.Κ.)

Τα ανωτέρω ισχύουν και για όσους είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων και Ε.Π. Τ.Ε.Ι., περιλαμβανομένου και του ειδικού διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού, με τη διαφορά ότι η χορήγηση της άδειας προϋποθέτει υποβολή αίτησης (άρθρο 139 του Δ.Κ.Κ.).

- ❖ Με το άρθρο 24 του Ν. 3613/2007 – ΦΕΚ Α' 263, αναστέλλεται από 1-1-2007 και μέχρι την έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος του άρθρου 135 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, η ισχύς της περ. α της παρ. 8 του άρθρου 136, καθώς και του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου 139 του ίδιου Κώδικα.

Κατά το ως αυτό χρονικό διάστημα, δεν είναι υποχρεωτική η χορήγηση της ειδικής άδειας της παρ. 5 του άρθρου 139 και καταβάλλονται τόσο οι αποδοχές της οργανικής τους θέσης, όσο και τα έξοδα παράστασης στα αιρετά όργανα της περ. α' της παρ. 8 του άρθρου 136 του Δημοτικού Κώδικα

- ❖ Οι Δήμαρχοι και οι Πρόεδροι Κοινοτήτων μέχρι να εκδοθεί το Π.Δ. του άρθρου 135, καθώς και οι Αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων και οι Αντιπρόεδροι Κοινοτήτων, δικαιούνται εξόδων παράστασης (άρθρο 136 του Δ.Κ.Κ.), τα οποία καθορίζονται με Κ.Υ.Α. των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας & Οικονομικών, ανάλογα με τα τακτικά έσοδα των Ο.Τ.Α., μετά γνώμη της ΚΕΔΚΕ, η οποία πρέπει να ζητηθεί και αν δεν παρασχεθεί μέσα σε ένα μήνα, η απόφαση εκδίδεται και χωρίς τη γνώμη της ΚΕΔΚΕ (άρθρο 136 του Δ.Κ.Κ.). Ήδη εκδόθηκε η ΚΥΑ καθορισμού των εξόδων παράστασης, η οποία έχει αριθμό 42224/4-7-2008 ΦΕΚ/1350/Β/10-7-2008.
- ❖ Για τους Δήμους που η έδρα τους είναι έδρα Νομαρχιακού Διαμερίσματος και για τους Δήμους με πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους, μπορεί ο Δήμαρχος να λαμβάνει έξοδα παράστασης αυξημένα έως 20%, εφόσον διαπιστώνεται η κανονική βεβαίωση εσόδων (άρθρο 136 του Δ.Κ.Κ.).

► Αντιδήμαρχοι Δήμων:

- α) με πληθυσμό μέχρι 10.000 κατοίκους, λαμβάνουν το 40% των συνολικών εξόδων παράστασης του οικείου Δημάρχου.
- β) με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, λαμβάνουν το 50% των εξόδων παράστασης του οικείου δημάρχου και
- γ) Αντιπρόεδροι Κοινοτήτων με πληθυσμό πάνω από 2.000 κατοίκους, λαμβάνουν το 40% των εξόδων παράστασης του οικείου Προέδρου

(άρθρο 136 του Δ.Κ.Κ.)

► Πρόεδροι Συμβουλίων Δήμων:

- α) με πληθυσμό μέχρι 10.000 κατοίκους, λαμβάνουν το 30% των συνολικών εξόδων παράστασης του οικείου Δημάρχου.

- β) με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων και μέχρι 100.000 κατοίκους, λαμβάνουν το 40% των εξόδων παράστασης του οικείου δημάρχου και
- γ) με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων, λαμβάνουν το 50% των εξόδων παράστασης.

(άρθρο 136 του Δ.Κ.Κ.)

- ❖ Οι Δήμαρχοι, Αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι Κοινοτήτων, οι Αντιπρόεδροι Κοινοτήτων, οι Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων και οι Σύμβουλοι που έχουν περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, υποχρεούνται να εισπράττουν όλα τα έξοδα παράστασης από ένα αξίωμα και το Αντιδήμαρχοι, οι Πρόεδροι Κοινοτήτων, οι Αντιπρόεδροι Κοινοτήτων, οι Πρόεδροι Δημοτικών Συμβουλίων και οι Σύμβουλοι ν
- ❖ Σύμφωνα επίσης με το άρθρο 24 του Ν. 3613/2007, στα αιρετά όργανα που είναι υπάλληλοι των λοιπών φορέων του δημοσίου τομέα, όπως αυτός είχε οριοθετηθεί με το άρθρο 1 παρ. 6 του Ν. 1256/1982 – ΦΕΚ Α' 65 και οι οποίοι εξήλθον αυτού, ή υπάλληλοι οποιουδήποτε νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, χορηγείται ενιαία ή τμηματικά σε εργάσιμες ώρες και ημέρες, ειδική άδεια εξήντα (60) ημερών κατ' έτος, επιπλέον της κανονικής.

Το χρονικό διάστημα χρήσης της θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας, για τα υπαλληλικά και εργασιακά δικαιώματα.

Στους ανωτέρω δίνεται η δυνατότητα λήψης άδειας άνευ αποδοχών, για τις υπόλοιπες εργάσιμες ημέρες του έτους, και εντός του χρονικού διαστήματος που διατηρούν τα αξιώματα αυτά.

Η χορήγηση της άδειας αυτής είναι υποχρεωτική για το νομικό πρόσωπο που υπηρετεί ο αιρετός, εφόσον το ζητήσει.

- ❖ Σημειώνουμε ότι, με τη διάταξη του άρθρου 19, Ν. 3580/2007 – ΦΕΚ Α' 134, δήμαρχοι και αντιδήμαρχοι, οι οποίοι είναι ιατροί του Ε.Σ.Υ. και Βιοχημικοί, Χημικοί και Βιολόγοι, οι οποίοι υπηρετούν στα Νοσοκομεία του Ε.Σ.Υ. ή στα Κέντρα Υγείας και τελούν σε ειδική άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, επιτρέπεται, μετά από αίτησή τους, να συμμετέχουν στο πρόγραμμα εφημεριών του Νοσοκομείου ή του Κέντρου Υγείας, στο οποίο υπηρετούν, και να λαμβάνουν τη νόμιμη αποζημίωση. Εφημερίες που πραγματοποιήθηκαν από τα παραπάνω πρόσωπα σε Νοσοκομεία ή Κέντρα Υγείας μέχρι τη δημοσίευση αυτού του νόμου θεωρούνται νόμιμες.
- ❖ Τέλος, σημειώνουμε ότι εάν ο δικαιούχος της ειδικής άδειας κατέχει περισσότερα από ένα αξιώματα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση λαμβάνει την ειδική άδεια για ένα μόνο από αυτά κατ' επιλογή του (άρθρο 139, παρ. 6 Κ.Δ.Κ.).

(Σχετική εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών 10206/9/19-2-2008)

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ & ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 8 & ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 65 • 106 78 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 38.99.600 • FAX: 210 38.20.807, 210 33.02.044
e-mail: info@kedke.gr • Web: www.kedke.gr